

Obsah

POĎAKOVANIE	11
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	13
Úvod	
HLAVNÉ OTÁZKY A TÉMY OBDOBIA NESKOREJ ANTIKY	17
KAPITOLA PRVÁ	
PRAMENE	23
Ad fontes	23
Historiografia neskorej antiky	31
Eusebius Pamphili Caesariensis (cca 260–340)	31
Aurelius Victor (cca 320–cca 390) a tzv. menší latinskí dejepisci	34
Ammianus Marcellinus (330–395)	38
KAPITOLA DRUHÁ	
KONIEC ANARCHIE. ZAČIATOK NOVEJ ÉRY	43
Diocletianus a prvá tetrarchia	43
Tetrarchia	46
Dominát	51
Diocletianus a kresťanstvo	53
Reformy vojska a hospodárstva	57
Kríza systému tetrarchie	65
KAPITOLA TRETIA	
ODVÁŽNE ZMENY	69
Constantinus I.	69
Constantinov vojenský a politický nástup k absolútnej moci	71
Nová a revolučná náboženská politika	76
Mníšstvo	80

Dovŕšenie reforiem	84
Spoločenský rebríček	89
Konštantínopol	92

KAPITOLA ŠTVRTÁ

ODKLON OD NASTÚPENEJ CESTY	97
Dynastické spory	97
Constantius II. jediným cisárom v ríši	101
Julianus Apostata	104
Náboženská politika	106
Julianus a Perzská ríša	108
Jovianus	112

KAPITOLA PIATA

ÚSILIE O ZACHOVANIE ÚZEMNEJ CELISTVOSTI	115
Valentinianus a Valens	115
Vzbury a povstania	117
Bitka pri Adrianopole	122
Rímska spoločnosť v čase veľkých skúšok	125

KAPITOLA ŠIESTA

POSLEDNÝ VEĽKÝ CISÁR	131
Theodosius I.	131
Usadzovanie barbarov na území Rímskej ríše	133
Zákaz pohanských kultov	141
Boj proti herézam	144
Nepriateľstvo medzi Východom a Západom	149

KAPITOLA SIEDMA

BARBARI V ÚTOKU	153
Stilicho	156
Barbarské kráľovstvá na území Západorímskej ríše	160
Alarich a dobytie Ríma	161

Vizigóti v Galii	165
Vandali a Alani	171
Vandalské kráľovstvo v Afrike	176
Huni. Attila – „Bič boží“	183
Attila a Východorímska ríša	189
Attila a Západorímska ríša	190

KAPITOLA ÔSMA

ZÁNÍK ZÁPADORÍMSKEJ RÍŠE. ZROD BYZANCIE	197
„Poslední Rimania“ na Západe	198
Aëtius	201
Východorímska ríša v prvej polovici 5. st.	203
Theodosius II.	204
Ženy na dvore Theodosia II.	206
Flavius Marcianus (450–457)	211
Zánik Západorímskej ríše	213
Východorímska versus Západorímska ríša	222
Otázka pádu Západorímskej ríše	231

KAPITOLA DEVIATA

NESKORÁ ANTIKA V STREDNOM PODUNAJSKU	235
Tetrarchovia v Panónii	241
Valentinianus a územie Slovenska	244
Zlyhanie rímskej správy v strednom Podunajsku	248
Barbari bez zábran	250
Koniec svébskej moci na našom území	252
Archeológia o sťahovaní národov v strednom Podunajsku	255

KAPITOLA DESIATA

LITERATÚRA A VZDELANIE	259
Školstvo a vzdelanie	260
Kresťanská literatúra vo vzťahu ku klasickej kultúre	267
Pohanská (klasická) literatúra	274

KAPITOLA JEDENÁSTA

ARCHITEKTÚRA	279
Vládna architektúra	279
Kresťanská architektúra	284
Architektúra každodenného života	294
BIBLIOGRAFIA	299
Pramene	299
Sekundárna literatúra	308
INDEX MIEN A HESIEL	323
EDIČNÁ POZNÁMKA	331